

Warszawa, dnia 22 marca 2006 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 483528 - II/04/K.Ku

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości -
Prokurator Generalny

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Wpływają do mnie wnioski osób umieszczonych w zamkniętych zakładach psychiatrycznych na mocy postanowień sądowych o zastosowaniu wobec nich tego środka zabezpieczającego, w których wnioskodawcy kwestionują zasadność tych rozstrzygnięć. Badając akta tej kategorii spraw pod kątem ewentualnego istnienia przesłanek kasacyjnych, zwracam także uwagę na to, czy postępowanie sądowe w zakresie wykonywania tego rodzaju orzeczeń jest prowadzone z poszanowaniem wolności i praw człowieka i obywatela.

Z uwagi na to, że postanowienia wydawane w trybie art. 204 kkw nie należą do kategorii orzeczeń, które mogą być zaskarżone kasacją, pragnę podzielić się z Panem Ministrem moimi spostrzeżeniami dotyczącymi stwierdzonych uchybień sądu w toku postępowania wykonawczego.

Jako przykład rażącego naruszenia przepisów procedury w toku postępowania wykonawczego mogę przytoczyć sprawę Sądu Rejonowego w Lublińcu ozn. sygn. II Ko 51/94, w której środek zabezpieczający orzeczony został postanowieniem tego Sądu z dnia 30 sierpnia 1994 r.

Otóż, w tej sprawie, pomimo ciężącego na sędzię obowiązku orzekania w przedmiocie dalszego stosowania środka zabezpieczającego nie rzadziej niż co 6 miesięcy, okresy bezczynności ze strony sądu wynosiły nawet do półtora roku. Ponadto nadsyłane ze szpitala opinie były dotknięte wadą prawną, albowiem zawierały jedynie informacje o potrzebie dalszego stosowania środka zabezpieczającego i nie zawsze wydawane były przez dwóch lekarzy psychiatrów (czasami przez lekarza innej specjalności lub przez jednego lekarza psychiatrę). Sąd nie podejmował także innych czynności zmierzających do ustalenia, czy dalsze stosowanie środka zabezpieczającego jest celowe, pomimo iż opinie psychiatryczne w niektórych przypadkach nasuwały wątpliwości.

Konkluzje tych opinii wskazujące na potrzebę dalszego pobytu sprawcy w szpitalu psychiatrycznym były bowiem wynikiem rozważań dotyczących nie tyle stanu zdrowia internowanego, ale w zasadniczej części odnosiły się do jego sytuacji materialnej i rodzinnej. Osoba przebywająca w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym nie miała bliskiej rodziny i nikt nie przejawiał zainteresowania jej sytuacją.

Nadto z protokołów niektórych posiedzeń sądu wynikało, iż wyznaczony z urzędu obrońca nie brał w nich udziału, pomimo iż udział ten był obligatoryjny. Jednocześnie brak było dowodów świadczących o zawiadomieniu osoby poddanej detencji o terminie posiedzenia lub doręczeniu odpisu postanowienia z pouczeniem o środkach zaskarżenia. Nadsyłane przez sprawcę pisma sąd pozostawiał w aktach sprawy bez dokonania analizy, czy korespondencja ta nie stanowi środka odwoławczego i to zwłaszcza w sytuacji braku jakiegokolwiek aktywności procesowej obrońcy. Takie procedowanie pozbawiło osobę internowaną prawa do obrony poprzez uniemożliwienie przedstawienia własnych racji i zaskarżania wydanych orzeczeń. Naruszało zatem standardy rzetelnego procesu.

W omawianej sprawie sprawcę czynu zabronionego zwolniono z internacji po 12 latach, po przedstawieniu opinii sporządzonej przez kolejnych biegłych psychiatrów. W mojej ocenie stosowanie i przedłużanie środków tego rodzaju nakłada na organy wymiaru sprawiedliwości obowiązek przestrzegania wskazanych wyżej wymogów procesowych.

Zarówno ilość zbadanych dotychczas w moim Biurze spraw dotyczących tego zagadnienia, jak i zakres interwencji podejmowanych w związku ze stwierdzonymi naruszeniami prawa powodują, iż formułowanie wniosków o charakterze generalnym byłoby przedwczesne.

W związku z tym uprzejmie proszę Pana Ministra o udzielenie informacji czy poruszony problem jest przedmiotem badania Ministerstwa, między innymi w kontekście dokonywanych wizytacji i jaka jest skala sygnalizowanych przeze mnie uchybień procesowych w omawianej kategorii spraw.

Łączę wyrazy szacunku

/-/